

Inspiratievoorbeeld 1: Kristus Koning en Maria Middelaes (BaO)

Informatie over de school

Kristus Koning, de school voor BuO heeft een vestigingsplaats op de campus van de basisschool voor GeO, Maria Middelaes.

- BuO -school: Kristus Koning (Type 9) telt 9 personeelsleden voor 6 kleuters en 24 leerlingen in de lagere school
- GeO-school: Maria Middelaes telt ongeveer 35 leerkrachten voor bijna 400 leerlingen, waarvan ongeveer 150 kleuter en 250 leerlingen in de lagere school.

Doel en typische kenmerken van de schoolwerking

De samenwerking tussen Kristus Koning en Maria Middelaes heeft als voornaamste doelstelling het streven naar inclusie. Dit idee werd in het begin van de samenwerking niet gedeeld door alle leden van de schoolteams, maar is gegroeid doorheen de tijd.

Alle leerlingen, ongeacht hun niveau of specifieke onderwijsbehoeften, moeten de kans krijgen om te groeien en te participeren in een gemengde klascontext. Door haalbare doelen te stellen voor elke leerling, wordt er stapsgewijs gestreefd **naar inclusie**.

We willen kinderen de kans geven om stilletjes aan hierin te groeien. We willen hen helpen om stapjes te zetten. We eindigen in een volledig geïntegreerde werking.

De leraren vormen **één team**. Dit blijkt uit de gemeenschappelijke leraarskamer, het gedeelde onthaal, secretariaat en zorglokaal, waarbij alles samen wordt georganiseerd, inclusief buitenschoolse activiteiten, pedagogische studiedagen, enz. De inclusieve werking impliceert ook **co-teaching**, waarbij leerkrachten GeO en leerkrachten BuO type 9 op verschillende manieren samen verantwoordelijk zijn voor een groep leerlingen.

De directie van de BuO hoofdschool is minder aanwezig op de vestigingsplaats zelf, maar laat de dagelijkse leiding over aan de BuO **coördinator**. Deze coördinator speelt een belangrijke rol als tussenpersoon tussen de directie BuO en het schoolteam op de GeO vestigingsplaats.

De **zorgcoördinatoren en zorgleerkrachten** op de vestigingsplaats ondersteunen de inclusiewerking en bieden extra ondersteuning aan de klassen. Het paramedisch personeel wordt niet ingezet voor individuele therapieën aan BuO-leerlingen, maar hebben een rol als leerkracht of co-teacher: *De logo, ergo en kine worden ingezet om inclusie waar te maken, niet als extra zorg.*

De inclusiewerking strekt zich uit over de volledige school van de kleuterklas tot het zesde leerjaar. De vestigingsplaats heeft, naast 7 leerkrachten (of paramedici gelijkgesteld door ervaring) BuO, één coördinator BuO en één ondersteuner of zorgleerkracht van het team type 9 ter beschikking.

Aanpak en concrete organisatie van de samenwerking

Schoolstructuur

Op **campusniveau** wordt heel veel gezamenlijk georganiseerd:

1. **Gemeenschappelijke toegang, onthaal en secretariaat:** Hier kunnen leerlingen, ouders en personeel terecht voor administratieve zaken en vragen.
2. **Eetzaal:** De eetzaal wordt opgedeeld in twee momenten: een stille refter en een babbelfeet. Daarnaast is er nog een extra eetzaal waar leerlingen in kleine groep kunnen eten.
3. **Speelplaatsen:** Er zijn 4 speelruimtes: 1 grote speelplaats, 1 voetbalveld, 1 rustige tuin en 1 speelplaats om in kleine groep te spelen
4. **Leraarskamer:** Eén gemeenschappelijke ruimte waar alle leraren (GeO en BuO) samenkomen, overleggen en voorbereidingen treffen.
5. **Gemeenschappelijk lokaal voor het zorgteam:** Hier werken de coördinatoren GeO en BuO, zorgleerkrachten en ondersteuners samen om leerlingen te begeleiden en te ondersteunen.

Samenstelling van de klassen

In de **kleuterwerking** wordt naar eigen zeggen 'een beetje inclusief' gewerkt. De manier van werken is sterk afhankelijk van de jaarlijkse instroom en noden van de leerlingen in de type 9-werking. Het **onthaal** van de kleuters type 9 bij het begin van de schooldag is altijd gescheiden van de andere kleuterklassen. De kleuterjuf werkt dan voornamelijk individueel met de leerlingen. De kleuters type 9 sluiten aan bij de kleuterklassen GeO wanneer zij zich kunnen aanpassen aan de grote groep en hun sociale vaardigheden sterk genoeg zijn om samen te spelen. Dit gebeurt dan vooral in het kader van muzische activiteiten of beweging.

De **lagere school** GeO kent drie klassen per leerjaar: klas A, B en C. Deze klassen worden vernoemd naar dieren (bijvoorbeeld 1A Tijgerklas, 1B Rupsklas, 1C Pinguïnklaas). Elke klas bestaat ongeveer uit 18 tot 22 leerlingen. Deze klassen worden aangevuld met drie graadklassen van de lagere school BuO. Deze klassen krijgen steeds de letter E en hebben ook diernamen: de Flamingoklas (1^e en 2^e leerjaar), de Toekanklas (3^e en 4^e leerjaar) en de Herteklas (5^e en 6^e leerjaar). Elke graadklas van het BuO bestaat uit ongeveer acht leerlingen. Elk schooljaar maken de leerkrachten de samenstelling van de klassen, waarbij rekening gehouden wordt met specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen. Leerlingen uit de BuO graadklas worden gekoppeld aan een klas GeO (A, B of C). Op deze manier komt de inclusiewerking tot stand. De klassen GeO waarin telkens vier leerlingen uit de BuO-klassen terecht komen, worden bewust kleiner gehouden. De leerkrachten kunnen opgeven voor welke inclusieklas ze willen staan. Voor deze klassen worden dan twee leerkrachten aangesteld, één GeO en één BuO leerkracht.

In het schooljaar 2023-2024 ging het om volgende samenstelling:

- 1ste leerjaar: klas 1B werkt samen met klas flamingo (1 E) en bestaat uit 20 + 4 leerlingen
- 2de leerjaar: Klas 2C werkt samen met klas flamingo (2 E) en bestaat uit 20 + 4 leerlingen
- 3de leerjaar: Klas 3A werkt samen met klas toekan (3 E) en bestaat uit 21 + 3 leerlingen
- 4de leerjaar: Klas 4C werkt samen met klas toekan (4 E) en bestaat uit 16 + 4 leerlingen
- 5de leerjaar: Klas 5A werkt samen met klas hert (5 E) en bestaat uit 21 + 3 leerlingen
- 6de leerjaar: Klas 6A werkt samen met klas hert (6 E) en bestaat uit 18+ 6 leerlingen

Bij de klassamenstelling wordt er rekening gehouden met individuele behoeften van leerlingen. Deze kunnen verwijzen naar zowel sociale en emotionele aspecten (zoals het vermogen om te leren in een grotere groep), als cognitieve aspecten (zoals het begrijpen van bepaalde lesstof).

Organisatie van gezamenlijke lessen

Wanneer en hoe leerlingen samen lessen volgen, wordt bepaald door de leerkrachten. De school bouwt de lessen die samen georganiseerd worden op per graad. Dit betekent dat in de derde graad er bijna voltijds samen (BuO en GeO) les gevolgd wordt, dan in de eerste graad. Afhankelijk van de noden van de leerlingen kan de concrete uitwerking van de inclusiewerking elk jaar wat variëren.

In het schooljaar 2023-2024 werd er als volgt gewerkt:

Voor de eerste en tweede graad begint de schooldag voor de BuO leerlingen steeds in hun eigen graadklas. Ook de leerlingen uit het GeO starten in hun eigen klas. Op die manier kan de dag rustig gestart worden. Na dit rustig onthaal wordt er afhankelijk van de leerstof apart of samen les gevolgd met de klas uit het GeO. De lessen die samen georganiseerd worden gaan door in de klas van het GeO. In deze klassen hebben alle leerlingen van BuO hun eigen bank en materiaal. De leerlingen BuO en GeO zitten ook door elkaar in de klas.

Voor de **eerste graad** (samenwerking met de Flamingoklas) wordt er voornamelijk samengewerkt voor rekenen, muzische vorming en beweging, afhankelijk van de lesinhouden. De leerkracht BuO en GeO geven dan samen les als co-teachers. In het tweede leerjaar wordt bijvoorbeeld voor een rekenles 'splitsen' eerst een klassikale instructie gegeven waarna enkele leerlingen uit de BuO en GeO-klas verlengde instructie krijgen van een leerkracht in een mini-klas. De andere leerlingen van de klas werken zelfstandig aan hun oefeningen onder begeleiding van de tweede leerkracht. De taallessen krijgen de leerlingen BuO en GeO apart, elk van hun eigen leerkracht.

Voor de **tweede graad** (samenwerking met de Toekanklas) merkten de leerkrachten op dat de leerlingen van het GeO en BuO verschillende niveaus hebben voor taal en wiskunde. Daarom krijgen de leerlingen BuO en GeO voor deze vakken apart les. Enkele leerlingen uit de Toekanklas die op vlak van niveau kunnen aansluiten bij het GeO volgen wel samen met de GeO-leerlingen lessen wiskunde.

Voor de **derde graad** (samenwerking met de Hertenklas) start elke schooldag samen. Hoewel de leerlingen van het 5de en 6de leerjaar het grootste deel van de lestijden samen doorbrengen, zijn er individuele aanpassingen voor leerlingen die bijvoorbeeld een rustigere ruimte nodig hebben tijdens toetsen of het maken van huiswerk. Deze aanpassingen zijn echter niet uitsluitend voor de leerlingen uit de BuO-klas, maar kunnen ook gelden voor de leerlingen uit GeO.

Specifiek voor het 6de leerjaar is er ook de **schoolverlaterswerking**. Hierbij komt de klassenraad, bestaande uit leraren van zowel GeO als BuO, samen om te beoordelen welke leerlingen de eindtermen behalen om succesvol door te stromen naar het gewoon secundair onderwijs, en welke leerlingen doorverwezen zullen worden naar het BuSO. Deze evaluatie omvat een zorgvuldige afweging van de individuele leerprestaties en behoeften van elke leerling, met als doel een passend vervolgtraject te bepalen dat aansluit bij hun capaciteiten en ontwikkeling.

Afspraken op schoolniveau

De doorgedreven samenwerking tussen Kristus Koning en Maria Middelaars komt tot uiting in diverse concrete uitwerkingen op schoolniveau.

Wat bijvoorbeeld opvalt, is het gebruik van een **daglijn** en **pictogrammen** in alle klassen. Hoewel de daglijn in sommige klassen uitgebreider is dan in andere, is dit een uniforme aanpak die rust en structuur biedt aan alle leerlingen. Het gebruik van pictogrammen ondersteunt hierbij de communicatie en begrip. Deze

werkwijze werd geïmplementeerd nadat Kristus Koning zich vestigde op de campus van de GeO school. Het heeft volgens de leraren GeO sterk bijgedragen aan een gevoel van comfort en rust in alle klaslokalen.

Een ander voorbeeld van samenwerking is de installatie van de **kangoeroeklas**, waarbij gedurende 1 lesuur per week 'differentiatie naar boven' wordt toegepast voor leerlingen die voorlopen op de rest van de klas. In deze kangoeroeklas zitten ook leerlingen uit de type 9-werking.

Verder werden ook **rapporten en oudercontacten** geharmoniseerd. Aanvankelijk werden de rapporten niet gezamenlijk opgesteld. Dit is doorheen de jaren geëvolueerd. Leerkrachten BuO en GeO zijn nu samen verantwoordelijk voor de inclusieklassen en nemen samen taken op, zoals het opstellen van rapporten en het doen van oudercontacten.

Verder wordt er in elke klas gewerkt met het **vier-sporenbeleid** om te differentiëren. Dit wordt in alle klassen op dezelfde manier aangegeven op het bord via een kleur (geel, rood, groen, blauw). De sporen zijn niet in elke klas gekoppeld aan dezelfde kleur.

- Groep 1 volgt klassikale instructie en krijgt verlengde instructie. De leerlingen uit dit spoor maken samen met de leerkracht de basisoefeningen.
- Groep 2 volgt ook de klassikale instructie en gaat nadien zelfstandig aan het werk met de basisoefeningen. Er wordt in dit spoor ook gewerkt met peer-tutoring.
- Groep 3 verwerkt de instructie zelfstandig (aan de hand van een stappenplan, filmpje, ...) en ze maken zelfstandig de basisoefeningen en enkele moeilijkere oefeningen (als verdieping).
- Groep 4 bestaat vaak uit leerlingen met een leervoorsprong. Zij hebben het leerstofonderdeel vaak al onder de knie en volgen een apart traject. Ze gaan bijvoorbeeld wel rekenen, maar maken meteen verdiepende oefeningen.

Wat eraan vooraf ging...

2017-2018: Oprichting vestigingsplaats BuO type 9 op campus GeO school Maria Middelaes

De directies van beide scholen hadden meteen een helder beeld van de gewenste richting van de samenwerking. Het toekomstbeeld omvatte stappen richting inclusie, met als start het inrichten van twee klassen voor BuO, één in de kleuterafdeling en één in de lagere school, later gevolgd door meer klassen in het lager onderwijs. De plannen lokten aanvankelijk veel **weerstand** uit bij beide schoolteams.

Hier (Maria Middelaes) was er gewoon de weerstand voor de verandering, het nieuwe en heel veel onzekerheden. Wat gaat dat geven?

Bij de oprichting van de vestigingsplaats gaf de directie van de BuO school de indruk dat leerkrachten vrijwillig konden aangeven of ze op de nieuwe vestigingsplaats wilden werken. Gezien de werking wel van start moest gaan, werden uiteindelijk drie leerkrachten 'gevraagd' om les te geven op de nieuwe vestigingsplaats, wat voor ontevredenheid zorgde binnen het BuO-team.

De weerstand in het GeO-team werd, naast een onzekerheid, ook gevoed door het gevoel van gebrek aan autonomie. Het schoolteam voelde zich 'gedwongen' tot de samenwerking, zonder dat ze zelf een keuze of inspraak hadden in de beslissing. De leerkrachten benadrukten dat deze opstartperiode enorm uitdagend was.

En dat is de grootste valkuil geweest om de start te maken. Het werd echt opgelegd.

De samenwerking werd opgestart met 16 leerlingen, verdeeld over één kleuterklas en één eerste leerjaar type 9-werking. De klaswerkingen type 9 werden dat jaar nog volledig apart georganiseerd.

2018-2020: Uitbouwen van de organisatie van inclusieklassen samen met de schoolteams

In de daaropvolgende twee schooljaren werd samen met de leerkrachten uit beide scholen nagedacht over het toekomstbeeld van de samenwerking en de ambitie om inclusie te realiseren op de GeO-school.

We zijn op zoek gegaan naar manieren om de twee teams meer te betrekken bij het nadenken en 'Hoe gaan we dit aanpakken?'

Er werd een **denktank** opgericht waarbij leerkrachten van beide scholen inspraak kregen in de richting en organisatie van de samenwerking. Dit zorgde volgens hen voor een keerpunt, omdat de schoolteams betrokken werden en hun stem konden laten horen. De leerkrachten voelden na deze denktank opnieuw meer autonomie en eigenaarschap over de schoolwerking. De denktank richtte zich vooreerst op het identificeren van de meerwaarde van inclusie voor beide scholen en het overbruggen van de afstand tussen de teams BuO en GeO. Concreet werden er vergaderingen georganiseerd waarbij alle betrokken partijen (leerkrachten, ondersteuners, directies...) werden uitgenodigd.

In het begin, toen het nog zoeken was, was het oorspronkelijk meer in de ene richting dan de andere. Waar jullie mogelijkheden hebben, vanuit Kristus Koning (BuO), ondersteunen jullie ook leerlingen van Maria Middelaars (GeO). De collega's stelden ook altijd de vraag: 'Waar zit de win voor ons'. Maar dit is geleidelijk aan ook duidelijker geworden voor ons.

De leerkrachten begonnen met kleine, afgebakende en concrete initiatieven. Sommigen zagen kansen om de leerlingen BuO en GeO samen te brengen en wilden zelf iets proberen tijdens de lessen zoals lichamelijke opvoeding en muzische vorming. Dit inspireerde anderen die vervolgens ook de positieve aspecten zagen en dachten: "*Oh, daar zitten ook wel positieve dingen aan, ik wil dat ook proberen.*" Dit leidde tot een organisch proces waarbij leerkrachten elkaar motiveerden en inspireerden om nieuwe initiatieven te ontplooien. De 'win' voor het onderwijspersoneel was voornamelijk de gedeelde verantwoordelijkheid voor een groep leerlingen. De leerkrachten stonden niet alleen meer voor de klas, maar werden ondersteund door een extra ondersteuner of leerkracht van de school zelf.

De werking breidde zich uit om tegemoet te komen aan de doorstroming van leerlingen, wat resulteerde in de aanstelling van een extra ondersteuner en de uitbreiding naar een tweede, derde en vierde leerjaar.

Bovendien werd al snel duidelijk dat de dagelijkse coördinatie van de werking op de vestigingsplaats best op locatie plaatsvond. Om hieraan tegemoet te komen, werd een **coördinator vanuit het BuO voor de vestigingsplaats** aangesteld. Voordien was de coördinator van de hoofdschool ook bevoegd voor de vestigingsplaats, maar dit bleek niet goed te werken. Informele ontmoetingen met ouders zijn dan bijvoorbeeld moeilijker. Als ouders 's ochtends bij de schoolpoort stonden en de coördinator wilde spreken, was die vaak op dat moment niet op de school, maar in de hoofdschool twee kilometer verderop.

2020-2021: Corona – stapsgewijs toegroeien naar elkaar en duidelijke communicatie

Sinds 2020 namen ook de leerkrachten BuO zelf meer het initiatief om de samenwerking verder uit te rollen. Zo ging een leerkracht BuO van een 'inclusieklas' in gesprek met de leerkrachten GeO van het volgende leerjaar om de werking voort te zetten.

Ik heb toen verteld hoe de werking was verlopen in het vierde leerjaar, wat we toen hebben bereikt met deze acht leerlingen, hoe we de lessen samen vorm gaven in de gezamenlijke lessen en wat we van plan waren om te doen in het vijfde jaar met de leerlingen. Zo wisten ze precies welke lessen ik zou meedoen en welke lessen we nog zouden opsplitsen. We hebben dit duidelijk op voorhand doorgepraat. Op die manier konden zij ook hun vragen aan mij stellen. 'Wat kunnen wij doen als we dit zo aanpakken?'

Het schoolteam geeft ook aan dat in deze periode de samenwerking ook duidelijker werd voor de leerlingen zelf.

Ook voor de leerlingen is het een proces geweest. In het begin was het ook nieuw voor hen. Wie wilde er buddy zijn? Gaandeweg werden de leerlingen (BuO) ook meer opgenomen in die klasgroep.

2020-2021: Alle klassen krijgen dierennamen

Om de klassen niet te benoemen als de 'type-9 klassen' of 'BuO-klas', krijgen alle klassen een **letter** en **dierennaam** toegewezen, zowel de klassen GeO als de klassen BuO. Op deze manier wordt ervoor gezorgd dat er geen onderscheid wordt gemaakt op basis van het type onderwijs.

De beleving van de samenwerking: Door de bril van onderwijsprofessionals, leerlingen en ouders

Leerkrachten ervaren steeds meer dat ze **één team** zijn, waarbij ze gezamenlijk alle aspecten van het onderwijs aanpakken.

Vroeger gingen wij voor een pedagogische studiedag naar de hoofdschool. Nu horen wij voor alle activiteiten hierbij [bij basisschool Maria Middelaars]. Dus de dagdagelijkse werking, dat is één team.

De samenwerking tussen de leerkrachtenteams BuO en GeO heeft aanzienlijke **opbrengsten** opgeleverd, zowel op persoonlijk als professioneel vlak. Voor het lerarenteam GeO heeft het geleid tot een dieper inzicht in de noden van leerlingen met autisme en het heeft hen in staat gesteld om meer expertise te vergaren in de verschillende typen, waardoor ze deze kennis en know-how ook kunnen meenemen bij de begeleiding van andere leerlingen in het GeO.

Je krijgt door samen te werken ook meer inzicht in problematieken zoals ASS. Je komt daar anders minder mee in contact. Het is ook voordelig voor je kijk op andere kinderen in de klas.

Bovendien heeft de samenwerking geleid tot een vernieuwende benadering van les geven, via **co-teaching**, waarbij leerkrachten regelmatig samen voor de klas staan. Dit zorgt niet alleen voor een verrijking van het onderwijs, maar biedt ook meer ondersteuning aan alle kinderen in de klas.

Je staat regelmatig met twee voor de klas. Je kan altijd leren van elkaar. Het is wel spannend in het begin. Het heeft zijn voordelen. Je voelt toch dat je meer handen vrij hebt voor de andere kinderen ook.

Voor de leerlingen heeft de samenwerking ook waardevolle voordelen opgeleverd. Leerlingen van het GeO hebben, zowel volgens leerkrachten als ouders, geleerd om om te gaan met diversiteit en het anders zijn, terwijl kinderen met type 9-onderwijs meer leerkansen hebben gekregen en zich niet langer geïsoleerd voelen. Volgens een van de ouders bevordert het leren omgaan met anderen en met diversiteit niet alleen de sociale vaardigheden van alle leerlingen (zowel BuO als GeO), maar creëert het ook een inclusieve omgeving waarin verschillen worden gewaardeerd.

Ook de getuigenissen van verschillende ouders benadrukken de meerwaarde van de samenwerking tussen GeO en BuO voor hun kind:

Hier is het een veel grotere school, maar het inclusieaanbod is veel meer afgestemd op maat van mijn kind, wat mijn kind nodig heeft.

Het is fijn te zien dat je kind kan functioneren binnen een reguliere werking. Ik vind het mooi dat er een evenwicht is tussen aanpassen en aanleren. De leerlingen worden hier ook op uitgedaagd. Ze krijgen wel de zorg en rust apart, maar gaan ze ook naar de grote klas met de klasjuf.

Een andere mama beklemtoont dat ook de leerlingen GeO gebaat zijn met de samenwerking:

Het is ook een winst voor de leerlingen uit het gewoon, leerlingen die ook noden hebben en dan kunnen aansluiten bij de ondersteuning type 9.

De inclusieve werking heeft ook bijgedragen aan een verschuiving in perceptie, waarbij leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften zichzelf niet langer beschouwen als zwakke leerlingen, maar eerder als leerlingen die gebruik maken van extra hulp. Leerlingen zitten niet in de 'BuO-klas' of 'GeO-klas', maar zitten 'samen in een klas'.

Dat vind ik het mooiste, als de leerlingen zeggen 'ik zit bij juf x en meester x. Dan voel je je als leerkracht op hetzelfde niveau staan voor de kinderen. Wij zijn niet 'die van Kristus Koning'.

Ambities en uitdagingen: een blik op de toekomst

De ambitie voor de toekomst van de samenwerking is gericht op het voortgaan met en versterken van de huidige werking. Dit omvat het draaiend blijven houden van de inclusieve onderwijspraktijken en het bevorderen van gedeelde verantwoordelijkheid van de leerkrachten die lesgeven in de inclusieklassen en dé leerkrachten GeO, voor alle leerlingen (ingeschreven in GeO of BuO). De teams BuO (op de vestigingsplaats) en GeO geven aan nog meer één gezamenlijk team te willen vormen, waarbij de BuO-werking nog meer geïntegreerd wordt in de GeO-schoolomgeving. Er is echter nog geen concrete duidelijkheid over de manier waarop de schoolteams hier naar willen toewerken.

Er blijft soms nog onbegrip aanwezig vanwege misvattingen over elkaars werklast, of discussies over kindvrije uren of andere praktische kwesties. Leerkrachten BuO ervaren bijvoorbeeld nog steeds

opmerkingen zoals "die hebben makkelijk praten, die hebben maar acht kindjes", wat kan leiden tot gevoelens van oneerlijkheid. Niet alle leerkrachten hebben zicht op de implicaties van de inclusiewerking. Er blijven dus nog spanningen heersen tussen beide groepen leerkrachten.

Je hoort nog vaak 'Jullie staan met twee in de klas, dat is normaal dat jullie dan vooruitlopen hé. Jullie staan altijd met twee.' 'Rapportenweekend, dat is voor jullie makkelijk he. Jullie hebben maar zes leerlingen, jullie moeten maar zes rapporten maken. Je mag mijn rapporten wel eens komen zien.' Dan ben ik blij dat de collega GeO zegt dat ik ook mee de rapporten maak van de andere leerlingen (GeO). Het is nodig dat we communiceren over hoe dat we werken met z'n allen.

Ook de ouders zien nog kansen tot afstemming. Een mama, die zowel een kind heeft in de GeO school als in de BuO school, benadrukt het gebrek aan uniformiteit in de schoolwerking tussen beide scholen.

Ik heb twee kindjes hier op school. Ik vind het jammer dat de werking niet wordt doorgetrokken in de hele school. Een specifiek voorbeeld is het rapport in het buitengewoon. Het is zo uitgebreid, maar bij de leerlingen van het gewoon is dit niet zo. Ook op vlak van schoolactiviteiten voor de school in het algemeen wordt er ook niet veel gecommuniceerd. Het is moeilijker te vatten wat er gebeurt op campusniveau. Ik merkt hard een verschil tussen communicatie in het buitengewoon en het gewoon.

Ook zou de school nog meer over hun inclusiewerking kunnen communiceren naar andere ouders toe. Ouders van leerlingen uit de klassen voor GeO, die niet deel uitmaken van een geïntegreerde werking, blijken vaak niet op de hoogte te zijn van het bestaan van inclusieklassen. Het gebrek aan communicatie hierover vanuit de GeO school, vooral over dergelijke belangrijke aspecten van het onderwijs, vinden de ouders een gemis.

Het verder uitbouwen van de samenwerking tussen GeO en BuO vergt blijvende inspanningen en blijft uitdagend. Zo vormt de intensiteit van de samenwerking soms een struikelblok. Het vergt veel tijd en inspanning om de inclusieve visie van de school te realiseren.

Ook merken de scholen dat er een bepaalde aantrekkingskracht vanuit hun werking uitgaat. Zo schrijven leerlingen uit het GeO met specifieke onderwijsbehoeften zich in op de school met de verwachting dat ze daar de nodige ondersteuning zullen ontvangen. Hoewel de school zich inzet voor de zorg en ondersteuning van deze leerlingen, stuit ze op beperkingen wat betreft middelen. Voor leerlingen uit het GeO zijn er niet dezelfde middelen beschikbaar als voor leerlingen uit het BuO, wat een uitdaging vormt om aan alle behoeften te voldoen.

Het kost veel uren en daar botsen we eigenlijk wel op. We zijn een inclusieve school, waardoor het CLB ook makkelijker doorverwijst naar onze school, maar je moet het ook wel gerealiseerd krijgen. Er zijn ook kinderen vanuit het gewoon onderwijs die dan inschrijven vanuit 'het is een inclusieve samenwerking', maar we hebben niet altijd de middelen om tegemoet te komen aan hun noden. We trekken nu eenmaal meer zorgprofielen aan.

De scholen stellen ook vast dat er zich meer leerlingen met een verslag type 2 inschrijven in de school, mede veroorzaakt door het tekort aan type 2-onderwijs in de regio. Expertise over deze doelgroep moet vergaard worden om passende ondersteuning te bieden.

Er wordt niet gestreefd naar een uitbreiding van het aantal leerlingen van het BuO, omdat dit de haalbaarheid in het gedrang brengt. Het doel is de inclusieve werking te behouden binnen de bestaande capaciteit en mogelijkheden.

Stappen richting inclusief onderwijs

De focus op inclusie in deze samenwerking wordt weerspiegeld in verschillende aspecten. Allereerst zijn de klassen fysiek bij elkaar geplaatst op dezelfde campus. Volgens het schoolteam draagt fysieke nabijheid bij aan een gevoel van eenheid. De individuele behoeften van elke leerling worden erkend en aangepakt, zodat leerlingen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om te gedijen.

Je bent één gemeenschap waarin iedereen op zijn manier en met zijn anders zijn toch deel uitmaakt van het geheel zonder dat hier raar naar gekeken wordt. Er wordt voor gezorgd dat iedereen wie iets nodig heeft, op welk vlak ook dat dat geboden wordt. Dat iedereen erbij hoort.

De lerarenteams erkennen dat ‘volledig’ inclusief onderwijs niet voor alle leerlingen de meest geschikte omgeving is. Sommige leerlingen hebben meer baat bij een kleinschalige, beschermde omgeving waar ze beter tot hun recht komen. Het behouden van banden met de BuO hoofdschool is daarom nodig. Het is dankzij de BuO expertise dat het lukt om inclusie te realiseren:

De samenwerking met de hoofdschool mag niet verloren gaan. We moeten af en toe de bril van het buitengewoon blijven ophouden. Bij de klassenraad vragen wij echt wel mensen van daar om mee na te denken hoe we met een probleem kunnen omgaan.

Samen met collega's van de hoofdschool voor BuO reflecteren op het gedrag van leerlingen biedt soms een andere kijk op situaties. Er wordt dan ook samen nagedacht over hoe de specifieke BuO-werking op de vestigingsplaats kan geïntegreerd worden.

Tips voor andere scholen

1. **Betrek het hele onderwijsteam bij besluitvorming:** Zorg voor open communicatie en informeer iedereen stapsgewijs over de plannen en doelstellingen van de samenwerking. Wanneer een vernieuwing en samenwerking als deze opgelegd wordt zonder inspraak van onderwijsprofessionals kan er weerstand vanuit het team komen: *“Gemotiveerde mensen en flexibiliteit zijn een must om een inclusieve samenwerking mogelijk te maken.”*
2. **Begin klein en stapsgewijs:** Start met een beperkt aantal klassen of leerlingen om de samenwerking uit te bouwen. Dit biedt de mogelijkheid om te experimenteren, de praktijk te evalueren en eventuele uitdagingen aan te pakken voordat de samenwerking wordt uitgebreid.

Meer informatie?

Website van de school: <https://www.maria-middelares.be/>